

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ
В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ**

**ПРОДАВЦЯМ НАСІННЯ В
ОПТОВИХ ТА РОЗДРІБНИХ
ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ**

Рекомендації з насінництва

м. Хмельницький
2023

Рекомендації з насінництва розроблено спеціалістами відділу контролю в сфері насінництва, розсадництва та якості зерна управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Хмельницькій області.

В рекомендаціях відображені роз'яснення та витяги з нормативно правових актів у сфері насінництва та розсадництва для використання в роботі та запобігання обігу контрафактного та фальсифікованого насіння.

Рекомендації розраховані для всіх учасників насінневого ринку, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю насінням овочевих, баштанних рослин і кормових коренеплодів території Хмельниччини.

За консультаціями та додатковою інформацією Ви можете звернутись до спеціалістів відділу контролю в сфері насінництва та розсадництва управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Хмельницькій області за телефонами **+38 (0382) 650734, 671525**.

Наша адреса: 29008 м. Хмельницький, вул. Симона Петлюри 48.

Даний матеріал носить лише роз'яснювальний, інформаційний характер та не містить нових правових норм.

Шановні продавці насіння овочевих, баштанних рослин і кормових коренеплодів в оптовій та роздрібній торгівельних мережах!

Слід зазначити, що саме від Вас, суб'єктів оптової та роздрібною торгівлі, значною мірою залежить успіх як великих агроформувань, що купують оптові партії насіння сільськогосподарських культур, так і простих дачників і городників, які в роздріб, для задоволення особистих потреб купують пакетики насіння овочевих, баштанних та інших культур для посіву на власних присадибних ділянках.

Кожен господар повинен бути впевненим, що придбане ним насіння не підробка, а є визнаним та відповідає стандартам якості.

Контрафакт - це продукція, яка реалізується з порушенням майнових прав інтелектуальної власності, а фальсифікат – це продукція яка виготовлена з порушенням технології або реалізовується з копіюванням упаковки та елементів маркування.

Саме з метою запобігання продажу на ринках, торгових точках і спеціалізованих магазинах області насіння та садивного матеріалу з порушенням вимог законодавства **Головне управління Держпродспоживслужби в Хмельницькій області рекомендує усім суб'єктів оптової та роздрібною торгівлі, здійснюючи реалізацію насіння овочевих, баштанних рослин і кормових коренеплодів дотримуватись наступних правил:**

- продаж насіння та садивного матеріалу здійснювати лише сортів, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні;

- насіння вводити в обіг, після його сертифікації та за наявності документів, що засвідчують якість насіння. Ці документи повинні зберігатись за місцем торгівлі та пред'являтися за вимогою;

- виховувати почуття відповідальності перед споживачем, гарантувати якість насіння та садивного матеріалу;

- покупцям надавати відомості про насіння, не допускати порушення прав споживачів;

- не допускати реалізації насіння та садивного матеріалу сумнівного походження, або такого, що супроводжується сертифікатами розмноженими копіювальною технікою (без «мокрої» печатки та підписів).

Слід мати на увазі, що реалізація насінневого та посадкового матеріалу повинна здійснюватись за наявності фітосанітарних документів (карантинний сертифікат, висновок фітосанітарної експертизи, акт фітосанітарного контролю).

Недотримання вимог реалізації збільшує рівень фітосанітарного ризику, тобто підвищує можливість проникнення карантинних організмів на територію області.

Відділ контролю в сфері насінництва, розсадництва та якості зерна управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Хмельницькій області застерігає, що введення в обіг насіння та садивного матеріалу без сертифікації є порушенням норм Закону України «Про насіння та садивний матеріал».

**НА ДОПОМОГУ ПРОДАВЦЯМ НАСІННЯ
В ОПТОВИХ ТА РОЗДРІБНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ
(витяги з нормативно – правових актів)**

Вимоги до фасування, пакування, маркування, правила приймання, заготовлення, транспортування та зберігання насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів, а також порядок його документального оформлення, призначеного для реалізації в оптовій та роздрібній торгівельних мережах регламентуються ДСТУ 6006:2008.

<p>Що таке оптова торгівля насінням? п.3.17 ДСТУ 6006:2008 Насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання</p>	<p>Сфера підприємницької діяльності з придбання та продажу оптових партій насіння для наступної його реалізації суб'єктам господарювання усіх форм власності на підставі усних або письмових договорів купівлі-продажу, обміну, постачання та інших цивільно-правових договорів, які передбачають передачу прав власності.</p>
<p>Що таке роздрібна торгівля насінням? п.3.19 ДСТУ 6006:2008 Насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання</p>	<p>Сфера підприємницької діяльності з продажу насіння на основі усного або письмового договорів купівлі-продажу безпосередньо кінцевим споживачам для його власного некомерційного використання.</p>
<p>Які документи на робочому місці повинен мати продавець? п. 16 наказу Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, від 26.02.2002 № 57/188/84/105 «Про затвердження правил торгівлі на ринках»</p>	<p>Копії документів, що підтверджують якість та безпеку продукції та товарів, зокрема, документи про походження насіння, Сертифікати про сортові та посівні якості або Довідку про сортові та посівні якості.</p>
<p>Який порядок розрахунку з покупцями за товари, придбані на ринку? п. 27 наказу Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, від 26.02.2002 № 57/188/84/105 «Про затвердження правил торгівлі на ринках»</p>	<p>На вимогу покупця продавець (суб'єкт підприємницької діяльності, який відповідно до законодавства звільнений від застосування реєстраторів розрахункових операцій та розрахункових книжок) повинен видати товарний чек, що засвідчує факт купівлі, у якому зазначаються: найменування суб'єкта господарювання та ринку, ряд та номер торговельного місця, найменування товару, ціна товару, дата продажу, прізвище, ініціали продавця та його підпис.</p>
<p>Яке насіння вводиться в обіг ? ст.15 ЗУ «Про насіння і садивний матеріал»</p>	<p>Насіння і садивний матеріал вводяться в обіг після їх сертифікації. Сертифікати на насіння або сертифікати на садивний матеріал можуть бути видані, якщо: насіння або садивний матеріал належить до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України; насіння за сортовими або посівними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва; садивний матеріал за сортовими або товарними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва.</p>
<p>Документи, що супроводжують насіння п. 28 «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування</p>	<p>Кожна партія насіння і садивного матеріалу для реалізації повинна супроводжуватися: Сертифікатами: насіння — сертифікатами, що засвідчують його</p>

<p><i>сертифікатів на насіння або садивний матеріал»</i></p> <p><i>п.12.2. ДСТУ 6006:2008 Насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів Пакування, маркування, транспортування та зберігання ст.20 ЗУ «Про насіння і садивний матеріал»</i></p>	<p>сортові якості, та сертифікатами, що засвідчують його посівні якості; садивний матеріал — сертифікатами, що засвідчують його сортові якості, та сертифікатами, що засвідчують його товарні якості.</p> <p>2) Партії насіння овочевих, баштанних культур і кормових коренеплодів розфасованих у спожиткову тару, супроводжують документами, які підтверджують гарантію якості насіння згідно з ДСТУ 4138-2002 “Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості” (це супровідні документи, які видає виробник насіння):</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Атестат на насіння» - на оригінальне (добазове) та елітне - (базове) насіння; - «Свідоцтво на насіння» - на насіння репродукцій (сертифіковане); - «Атестат на гібридне насіння» - на насіння першого покоління гібридів, та <p>Довідкою про сортові та посівні якості насіння (додаток И)</p> <p>Сертифікати на насіння або садивний матеріал та супровідні документи є дійсними на всій території України</p> <p>Ввезення насіння і садивного матеріалу на територію України здійснюється за наявності фітосанітарного сертифіката та сертифіката країни-експортера, що засвідчує якість насіння та/або садивного матеріалу, або сертифіката OIEP і сертифіката ISTA.</p>
<p>У разі перепродажу посередник (перекупник) випишує нові супровідні документи на якість насіння (під свою відповідальність), згідно до ДСТУ 4138-2002</p>	
<p>Які вимоги до маркування ? <i>ст.15 ЗУ «Про насіння і садивний матеріал»</i></p> <p><i>п.4 «Порядку маркування та пакування партій насіння і форми етикетки»</i></p> <p><i>п.14 «Порядку маркування та пакування партій насіння і форми етикетки»</i></p> <p><i>п. 8.5. ДСТУ 6006:2008 Насіння овочевих баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання. Технічні умови.</i></p>	<p>Насіння і садивний матеріал, що вводяться в обіг, обов'язково маркуються і пакуються.</p> <p>Обов'язковому пакуванню та маркуванню підлягають усі партії добазового та базового насіння незалежно від призначення, а також партії сертифікованого насіння першої генерації, призначені для реалізації.</p> <p>Етикетка повинна містити усю необхідну інформацію про партію насіння. Особливості маркування залежать від призначення насіння, виду упаковки і способів його транспортування.</p> <p>На пакеті з фасованим насінням, призначеним для роздрібної торгівлі зазначається:</p> <p>назва країни-виробника насіння, а також фірми, підприємця, тощо; назва і товарний знак, юридична адреса, де пакували насіння; культура; сорт, гібрид; маса, або кількість насінин в пакеті, шт.; номер насінневої партії; рік урожаю; схожість; документ на насіння (назва, №, термін дії Сертифіката, на основі якого здійснювалась перевірка посівних якостей насіння); коротка інформація про культуру (сорт, гібрид, поради щодо вирощування).</p>
<p>Термін дії документу про якість насіння <i>п. 29 «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал»</i></p>	<p>Строк дії сертифіката, що засвідчує сортові якості насіння або садивного матеріалу, є необмеженим.</p> <p>Строк дії сертифіката, що засвідчує посівні якості насіння або товарні якості садивного матеріалу, становить:</p> <p>на насіння озимих та ярих зернових культур - чотири</p>

<p><i>п. 12.2. ДСТУ 6006:2008 Насіння овочевих баштанних культур та кормових коренеплодів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання. Технічні умови.</i></p>	<p>місяці; на насіння кукурудзи, протруєної та затареної, - один рік; на насіння соняшнику, протруєного та затареного, - вісім місяців; на насіння цукрових буряків - шість місяців.</p> <p>Термін дії документів за результатами аналізу щодо посівних якостей насіння овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів відкритого і закритого ґрунтів становить – 12 місяців, а упаковані у герметичну тару – 24 місяці</p>
<p>Відповідальність за порушення законодавства у сфері насінництва та розсадництва ст.28 ЗУ «Про насіння і садивний матеріал»</p>	<p>Особи, винні в порушенні законодавства у сфері насінництва та розсадництва, несуть відповідальність згідно із законом.</p> <p>Накладення стягнення не звільняє винних осіб від відшкодування збитків у випадках і порядку, передбачених законом.</p>
<p>Порушення порядку та умов ведення насінництва та розсадництва ст. 104¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення</p>	<p>Виробництво, заготівля, пакування, маркування, затарювання, зберігання насіння, садивного матеріалу з метою продажу без додержання методичних і технологічних вимог або реалізація їх без документів про якість, а так само інше введення в обіг насіння, садивного матеріалу з порушенням встановленого порядку - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від семи до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>

Увага! Власник насіння, термін дії Сертифікату на партії насіння якого закінчився, повторно перевіряє його в органах з оцінки відповідності уповноважених центральним органом виконавчої влади на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва.

Діяльність з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва здійснюють: Державне підприємство "Державний центр сертифікації і експертизи сільськогосподарської продукції", ТОВ «АГРОСЕРТ», ТОВ «АГРОЛАБТЕСТ», ТОВ "НОВАСЕРТ" та ТОВ "ВЕЛЕС-СІДС".

Перевірити посівні якості насіння можна в Державній установі «Хмельницька обласна фітосанітарна лабораторія». Лабораторія проводить визначення посівних якостей насіння по всіх показниках та товарних якостей садивного матеріалу (аналізування чистоти та відходу насіння; домішки насіння інших рослин; схожості та енергії проростання; життєздатності; вологості; маси 1000 насінин; зараженості хворобами; заселеності шкідниками).

Адреса: м. Хмельницький вул. Симона Петлюри 48, м. т. 0972978585.

_____ (назва підприємства)

ДОВІДКА ПРО СОРТОВІ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ

Відпущено (кому) _____ (назва підприємства, адреса)

За накладною № _____ від _____ 20 року

№ з/п	Культура, сорт	Кількість пакетів, шт., або вага насіння, кг	№ партії	Рік урожаю	Сортова чистота	Генерація	Схожість, %	Чистота, %	Вологість, %	Підтверджувальний документ					Походження (країна)		
										№ сертифіката, або посвідчення	ким видано	дата видачі	строк чинності	протокол випробувань			
														№		ким видано	

_____ (посада, прізвище, ім'я по батькові)

_____ (підпис)

М. П.

